

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ “УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ”

Постановка проблеми. В умовах розбудови України, утвердження її на міжнародній арені, закріплення української мови як державної, розширення процесів демократизації нашого суспільства постала настійна потреба зміцнення статусу української мови, забезпечення використання її в усіх сферах громадського і державного життя. Досконале, ґрунтовне володіння українською літературною мовою у повсякденно-діловій діяльності є обов'язком кожного фахівця. Упродовж п'яти років європейське освітнє співтовариство консолідується задля реалізації освітньої концепції Болонського процесу: формування на перспективу загальноєвропейської системи вищої освіти, названої Зоною європейської вищої освіти, яка ґрунтується на спільності фундаментальних принципів функціонування. Викладання мовних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах не тільки підвищує мовну освіченість студентів та сприяє гуманізації освіти, але й підвищує культурний рівень майбутньої української інтелігенції. Саме на вирішення цієї проблеми й спрямовано курс “Українська мова за професійним спрямуванням”, в рамках якого відбувається формування комунікативних компетентностей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні проблема особистості як суб'єкта фахової діяльності, компетентного та здатного до саморозвитку знаходить віддзеркалення у працях українських та російських науковців. Розвитку професійно-педагогічної компетентності присвячені праці таких українських науковців як Н.М. Бібік, Л.С. Ващенко, О.Е.Коваленко, М.І.Лазарєв, О.І. Локшина, О.В. Овчарук, Л.І. Парашенко, О.І. Пометун, С.А. Раков, О.Я. Савченко, С.Е. Трубачеві та інших, а також російських В.А. Адольфа, Є.В. Бондаревської, В.Н. Введенського, І.А. Зимньої, І.Ф. Ісаєва, Н.В. Кузьміної, А.К. Маркової, Н.Н. Нацаренус, А.П. Тряпициної та інших. Аналізуючи поняття та суть компетенції, можна зробити висновок, що **компетенція** – це вимога чи норма до освітньої підготовки студента. Відзначається роль ключових компетенцій, загальних для всіх професій та спеціальностей, універсальних у різних ситуаціях. На основі співставлення думок та поглядів вище названих науковців можна зробити висновок, що **компетентність** стосовно компетенції виступає як інтегративне поняття, що характеризує людину як суб'єкта, який реалізує в практичній діяльності компетенції, якими він володіє.

Формування компетентності, тобто здатності застосовувати знання та вміння в реальній життєвій ситуації, є однією з найбільш актуальних проблем сучасної освіти. Компетентністний підхід до підготовки фахівців у ВНЗ полягає в набутті та розвитку у студентів набору ключових, загально-галузевих та предметних компетенцій, які визначають його успішну адаптацію в суспільстві. На відміну від терміну „кваліфікація” компетенції включають, крім суто професійних знань та умінь, що характеризують кваліфікацію, такі якості як ініціативність, співпраця, здатність до роботи в колективі, комунікативні здібності, вміння вчитися, оцінювати, логічно мислити, відбирати і використовувати відомості.

З позицій компетентнісного підходу рівень освіти визначається здатністю вирішувати проблеми різної складності на основі наявних знань та досвіду. Компетенції можна визначити як сукупність здібностей реалізації свого потенціалу (знань, умінь,

досвіду) для успішної творчої діяльності з урахуванням розуміння проблеми, подання прогнозованих результатів, визначення причин, що перешкоджають діяльності, пропозиції щодо усунення їх, здійснення необхідних дій та оцінки прогнозованих результатів.

Постановка завдання. У межах статті розкрити особливості формування комунікативних компетентностей при вивченні курсу “Українська мова за професійним спрямуванням” у ВНЗ.

Виклад основного матеріалу. Болонський процес посилив в Україні ті перетворення, які стали характерними для європейського співтовариства. На зміну підходу, який забезпечував загальне уявлення про способи виконання певної діяльності та сформованість загальнопрофесійних умінь, прийшов компетентнісний підхід. До нього пред’являються вимоги забезпечення сформованості професійних якостей, поведінкових актів та виконавчих дій на рівні посадових вимог можливого працевлаштування і, в той же час, на рівні вимог наступного освітнього рівня (у разі продовження освіти).

Як відомо, система компетентностей в освіті має ієрархічну структуру, рівні якої складають:

– ключові компетентності (міжпредметні та надпредметні компетентності) – здатність людини здійснювати складні поліфункціональні, поліпредметні, культурнодоцільні види діяльності, ефективно розв’язуючи актуальні індивідуальні та соціальні проблеми;

– загальногалузеві компетентності – компетентності, які формуються студентом впродовж засвоєння змісту тієї чи іншої освітньої галузі під час навчання у ВНЗ і які відбиваються в розумінні „способу існування” відповідної галузі – тобто того місця, яке ця галузь посідає в суспільстві, а також вміння застосовувати їх на практиці в рамках особистісної діяльності для розв’язування індивідуальних та соціальних проблем;

– предметні компетентності – складова загально-галузевих компетентностей, яка стосується конкретного предмету; ті, що їх набуває студент при вивченні певного предмета протягом конкретного навчального року або ступеня навчання.

При впровадженні компетентнісного підходу в навчанні важливо зосередити зусилля на:

- виявленні умов ефективного формування у студентів життєвої компетентності;
- визначенні ключових компетентностей для різних сфер життєдіяльності особистості;
- розробці моделей розвитку життєвої компетентності в студентів (з урахуванням чутливих періодів у розвитку);
- обґрунтуванні оптимальних технологій, що сприяють оволодінню компетентністю, розширюють можливості компетентнісного вибору особистістю життєвого шляху;
- розробці, апробації та впровадженні модульних програм розвитку життєвої компетентності;
- перебудові освітнього простору на діагностичній основі, апробації інструментарію для оцінки рівня досягнень з різних параметрів життєвої компетентності;
- апробації програмно-цілового, мотиваційного управління навчально-виховним процесом;
- розвитку інтерактивних технологій, підвищенні інноваційної культури педагогічних кадрів.

Вивчення курсу “Українська мова за професійним спрямуванням” у ВНЗ реалізує компетентнісний, функціонально-діяльнісний та особисто-орієнтований підходи до навчання української мови, що відповідає сучасним суспільним запитам, запропонованого

Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [6]. Мета навчання полягає у формуванні інтелектуально розвиненої, морально досконалої, національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка вільно володіє виражальними засобами сучасної української літературної мови, її стилями, різновидами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності. відзначається готовністю до подальшого професійно-орієнтованого навчання, спроможна самостійно визначити цілі самоосвіти, самовиховання й саморозвитку та діяльнісно їх реалізувати. Отже, вивчення курсу “Українська мова за професійним спрямуванням” спрямоване на розв’язання комплексу завдань навчання, виховання і розвитку сучасної, конкурентноспроможної на ринку праці особистості. Ідеться про таке:

- формування усвідомленого ставлення до української мови як інтелектуальної, духовної, моральної і культурної цінності. потреби знати сучасну українську мову й досконало нею володіти в усіх сферах суспільного життя. готовності до адекватного вибору і отримання професійної освіти;
- розвиток креативно-інтелектуальних здібностей студентів. їх інтересу до вивчення української мови до творчого осягнення вершин української культури й мистецтва слова;
- формування мовних компетенцій, тобто системних знань про мову як засобу вираження думок і почуттів людини, практичних навичок володіння культурою мови, дотримання в усних і письмових висловлюваннях орфоепічних, орфографічних, лексичних, морфологічних, стилістичних, пунктуаційних норм, користування лінгвістичними словниками; вироблення мовного смаку шляхом розширення філологічного кругозору уміння використовувати набуті знання при роботі з мовним матеріалом;
- формування мовленнєвих і комунікативних компетенцій шляхом:
 - поглиблення знань про функціонально-стилістичну систему української мови, засвоєння норм мовленнєвої поведінки в різних сферах і ситуаціях спілкування та вдосконалення вмінь і навичок спілкування в науковій та офіційно-діловій сферах, оволодіння різноманітними стратегіями і тактиками ефективної комунікації, генерування вартісних зразків власної мовленнєвої творчості, виховання потреби самоосвіти і самооцінки для постійного вдосконалення особистісно-мовленнєвої діяльності;
 - розвитку вмінь і навичок переконливо викладати свої думки, дискутувати, використовуючи різні способи аргументації, вести діалог із співрозмовниками, дотримуючись правил мовленнєвого етикету; працювати з різними типами текстів, у тому числі й з мовними формами різних жанрів, стилів і підстилів;
 - оволодіння вмінням сприймати, упізнавати, аналізувати, зіставляти мовні явища і факти, коментувати їх, оцінювати їх під кутом зору нормативності, відповідності сфері і ситуації спілкування;
 - формування дослідницької компетенції, удосконалення вмінь і навичок самостійної роботи з науковим текстом. різними джерелами наукової інформації, зокрема електронної, розвиток умінь інформаційної переробки тексту, пошук інноваційних технологій.

Успіх комунікативного акту буде залежати від уміння мовця зацікавити реципієнта сказаним. Отже, для успіху сучасній людині потрібно володіти мистецтвом комунікації,

тобто мати відповідну комунікативну компетентність. Студент повинен усвідомлювати, що російське прислів'я “по одягу зустрічають, а за розумом проводжають” передає початок і кінець інтеракції. характерний для безпосереднього спілкування між людьми: спочатку адресант звертає увагу на стать, вік, статуру і. звичайно, одяг адресата, потім, під час розмови, – на поставу, жести, вираз обличчя тощо. Ф. Хміль визначає інтеракцію як “процес організованих вербальних і невербальних взаємодій, які виникають під час спілкування” [18, с.56].

Відповідно на основі комунікативних умінь і навичок встановлюється комунікативна компетентність як “здатність користуватися мовою залежно від ситуації. Особлива якість мовленнєвої особистості, набута в процесі спілкування або спеціально організованого навчання. Комунікативна компетентність складається з мовленнєвої компетенції (уміння застосовувати знання мови на практиці, користуватися мовними одиницями), мовної компетенції (знання одиниць мови (знання одиниць мови та правил їх поєднання), предметної компетенції (уміння на основі активного володіння загальною лексикою відтворювати в свідомості картину світу), прагматичної компетенції (здатність до здійснення мовленнєвої діяльності, зумовленої комунікативною метою, до вибору необхідних форм, типів мовлення. урахування функціонально-стильових різновидів мовлення)” [13, с. 70].

На заняттях доцільними будуть такі форми і методи роботи зі студентами:

– оглядові та евристичні лекції, семінари-кологвіуми, самостійне вивчення навчальної літератури та виконання індивідуальних контрольних робіт, передбачених навчальним планом; робота з довідниковими джерелами, зокрема з Інтернет-ресурсами;

- завдання на мовне вправління (різноманітні вправи (значною мірою для самостійної роботи), тести, складання конспектів, анотацій, рецензій);
- завдання дослідницько-пошукового характеру, спрямовані на розвиток комунікативно-мовленнєвих умінь; корекція та редагування текстів;
- моделювання ситуацій; виконання проблемно-пошукових завдань;
- підготовка повідомлень, доповідей, рефератів, виступів у науковому стилі; участь у предметних олімпіадах.

Як відомо, студентська молодь Харкова спілкується переважно російською мовою. Використовуючи українську мову в окремих ситуаціях спілкування, мовці допускають ряд мовленнєвих огріхів та помилок. Так, фонетична інтерференція, яка виявляється в порушенні вимови окремих звуків української мови (тобто в порушенні орфоепічних норм) під впливом російської, простежується у вимові лексем типу [ант'іпат'іја], [р'ітм], [т'ел'ев'ізор], [н'ерви], [с'іс'т'ема], [траг'ед'іја], [с'ер'іја], [газ'ети] замість [антипат'іја], [ритм], [телев'ізор], [нерви], [система], [трагед'іја], [сер'іја], [газети].

Наявність лексичної інтерференції, яка базується на невмотивованому введенні в українське мовлення російських слів засвідчують вислови *я тебе не заставляю* – замість нормативного *я тебе не примушую* (пор.: з рос. *я тебя не заставляю*); *ти знаєш того врача* – замість нормативного *ти знаєш того лікаря*; *у вас часи є* – замість нормативного *у вас годинник є*; *який красивий ковбор* - замість нормативного *який красивий килим*; *я так счітаю* – замість нормативного *я так вважаю* (пор.: з рос. *я так считаю*) тощо.

Явища семантичної інтерференції спостерігаються під час використання слів у невластивому для них в українській мові значенні, що зумовлено міжмовною омонімією: наприклад, слово *неділя* вживається у невластивому для нього в українській мові значенні “тиждень”; *простила* використовується у значенні “застудилася”; *замісник* - у значенні

“заступник”, *область* - у значенні “частина тіла”, *адрес* - у значенні “місце проживання” (пор.: українські пароніми *адрес* – *адреса*), *блюдо* - у значенні “страва” тощо.

Відхилення від морфологічних та синтаксичних норм української мови, що виникли під впливом російської, засвідчують наявність граматичної інтерференції: *це сталося із-за відсутності тиску* – замість укр. *це сталося через відсутність тиску*; *село в п'яти кілометрах* – замість укр. *село за п'ять кілометрів* тощо (детальніше аналіз інтерферентних явищ у мовленні жителів України див. [2, с.37-59; 7, с.3-11; 10, с.47-59; 3]). У мовленні інформантів були зафіксовані також явища так званої “подвійної інтерференції”, тобто траплялися випадки поєднання різних видів інтерференції в одному слові: наприклад, *разговарювати* (пор.: рос. *разговаривать* та укр. *розмовляти*), *получає* (пор.: рос. *получает* та укр. *одержує, отримує*), *рісують* (пор.: рос. *рисуют* та укр. *малюють*), *закончився* (пор.: рос. *закончился* та укр. *закінчився*). Наведені приклади являють собою поєднання в слові лексичної та граматичної (а у випадку *разговарювати* – і словотвірної) інтерференції: введені в українське мовлення російські лексеми (лексична інтерференція) оформлено за граматичними нормами української мови (граматична інтерференція). Пор. також: *б[о]льниця, [о]біжайся, позавтр[і]кав, возмуцає[ц]’я, [о]бщительний, п[о]лезно* – приклади поєднання лексичної та фонетичної інтерференції: введені в українське мовлення російські слова (лексична інтерференція) вимовляються за фонетичними нормами української мови (фонетична інтерференція).

У цій ситуації особливо актуальним виявляється вивчення курсу української мови за професійним спрямуванням, який включає вивчення всіх мовних норм, а отже, допомагає майбутнім фахівцям не лише уникнути інтерференції, а й оволодіти навичками оптимальної мовної поведінки у професійній сфері. Адже саме професійна сфера, за даними соціолінгвістичних досліджень, є найбільш сприятливою для функціонування української мови. Зокрема дані, отримані у ході вивчення мовної поведінки студентів, засвідчують, що в позародинному спілкуванні українською мовою найчастіше послуговуються при спілкуванні на навчально-професійні теми, що насамперед зумовлено тенденціями, які почали порівняно недавно виявлятися у вищих навчальних закладах у зв'язку з переведенням викладання навчальних дисциплін на українську мову. Це знаходить підтвердження і в матеріалах, зібраних методом інтерв'ю. Так, студенти механіко-технологічного факультету УПА, які досить добре володіють українською та російською мовами, зазначають, що, спілкуючись в основному російською, відповідають на практичних заняттях, семінарах, колоквіумах, екзаменах тією мовою, якою читається відповідний теоретичний курс. Російськомовний студент зазначив, що спочатку намагався, записуючи, перекладати лекцію з соціології, що читається українською, російською мовою. Але оскільки ця робота вимагала додаткового часу, частина речень записувалась українською мовою, в результаті чого в конспекті запанував досить дивний код, якийсь “мішана мова”, своєрідний суржик у письмовому варіанті. Це стимулювало студента до запису лекцій українською мовою і відразу ж зняло психологічне напруження. Наступним логічним кроком стало україномовне спілкування з викладачем на семінарах та колоквіумах. Як бачимо, одержані результати засвідчують певну залежність мовної поведінки інформанта від теми розмови в тому випадку, якщо в свідомості закріплюється зв'язок “тема-мова”.

Таким чином, можна зі значною долею впевненості стверджувати, що курс “Українська мова (за професійним спрямуванням)” дозволяє не лише підтримати наявні україномовні тенденції в навчально-професійному спілкуванні, а й сприяє засвоєнню

оптимальних способів оперування мовою як знаряддям досягнення успіху в професійній сфері.

Необхідно також зазначити, що проблема формування мовленнєвої компетенції має як соціологічний, так і особистісний характер, адже особистість значною мірою може повноцінно розвиватися і реалізувати свої здібності лише при достатньо високому рівні мовленнєвого розвитку.

Оскільки курс української мови студенти засвоїли ще в школі, у вищому навчальному закладі увага переважно приділяється стилістичному аспекту, культурі мовлення, мовленнєвому етикету, а також удосконаленню мистецтва публічного виступу.

Процес навчання мови й мовлення ґрунтується на інтелектуальному розвитку студентів і одночасно є рушійною силою. Тому для формування мовленнєвої компетенції особливе значення має єдність мови і мислення.

Мовленнєві вправи включають рецептивну, репродуктивну й продуктивну діяльність, відповідно до якої виділено такі види:

а) рецептивні (загальномовленнєві й стилістичні) вправи, що вимагають від студентів сприймання, усвідомлення і фіксування в пам'яті здобутої інформації, характеристики мовних засобів, групування мовних явищ за вказаними ознаками, знаходження стилістичних невідповідностей у тексті;

б) репродуктивні вправи, які пов'язані з уміннями студентів відтворювати наявні знання (за зразком, схемою, пам'яткою) і потребують добору мовних засобів за певною ознакою;

в) продуктивні вправи передбачають творче застосування знань, зокрема, в новій ситуації, вільне володіння всіма видами мовленнєвої діяльності, необхідними для виконання вправ з трансформації текстів, редагування, написання різних за стилями, типами й жанрами мовлення творів.

Така система вправ дає змогу реалізувати комунікативно-діяльнісний і функціонально-стилістичний підходи до навчання мов.

У процесі свідомого і творчого використання виражальних засобів необхідно розуміти стилістичну роль мовних одиниць, вміти створювати зв'язні тексти (усні й письмові) різної стильової спрямованості, володіти навичками доцільно використовувати різні форми мовленнєвого етикету.

Завдання мають бути спрямовані на спостереження над текстом, його редагування, поширення, скорочення, конструювання елементів висловлювання з урахуванням запропонованої мовленнєвої ситуації.

Сформована мовленнєва компетентність передбачає творення зв'язного тексту у єдності змісту й форми. Саме вивчення теми „Реферат. Правила його оформлення” передбачає формування таких умінь і навичок:

– уміння працювати з книгою: уміння виділити головну думку з прочитаного, коротко записувати її, скласти план прочитаного з одного чи кількох джерел, конспектувати, писати повідомлення, доповіді, реферати;

– уміння сприймати чуже мовлення на слух і вести обговорення: оцінювати виступ товариша, ставити запитання для уточнення чи поглиблення фактів, висловлювати своє ставлення до викладених фактів, вміти дискутувати;

– уміння здійснювати логічні операції: аналіз, синтез, класифікацію, порівняння, зіставлення, робити аналогії, узагальнення тощо.

Робота над рефератом передбачає:

- пошук, збір і вивчення джерел наукової інформації, які відображають тему дослідження;
- переосмислення отриманої інформації;
- розвиток практичних навичок аналізу відповідних мовних фактів, явищ;
- класифікацію і систематизацію теоретичних положень, висновків, зроблених за темою дослідження;
- продумування оформлення рефератів пошукової роботи та її захист;
- розвиток навичок доповідача та його опонента у процесі захисту реферату.

Роботу студента, пов'язану з написанням реферату, умовно поділяють на три етапи: підготовчий (організаційний); творчий (самостійно-пошуковий); заключний (оформлення і захист роботи).

Вимоги до підготовки:

- ретельна підготовка до виступу на практичному занятті;
- відбір найбільш переконливих, дохідливих, цікавих фактів для викладу головних положень роботи;
- повинні бути передбачені можливі контраргументи, готовність до їх спростування.

Методика проведення захисту:

- захист проводиться (за графіком) під час практичних занять за визначеним розділом;
- попереднє репрезентування реферату визначеними студентами;
- на виступ відводиться 10 хвилин;
- потім виступає рецензент із інформацією про якість виконаної роботи; обговорення змісту реферату;
- підсумок результатів захисту, виставлення оцінки.

Така методика організації захисту написаних рефератів дає кожному студенту можливість побувати в ролі і доповідача, й опонента, розвиває вміння передавати навчальну інформацію і критично осмислювати, аналізувати її зміст.

У цілому можна зробити висновок, що в кінцевому результаті вивчення „Української мови (за професійним спрямуванням)” студенти повинні: уміти вести розгорнутий монолог з фахової проблематики; уміти вести ефективну, конструктивну бесіду на будь-яку тему; володіти полемічним мистецтвом, культурою конструктивного діалогу та полілогу (диспут, полеміка, дискусія).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Сучасне соціальне замовлення на підготовку фахівців для різних сфер виробництва обґрунтовує вимоги до формування соціально-професійних якостей майбутнього спеціаліста, які базуються не тільки на загальному обсязі знань, а й передусім передбачають розвиток здатностей самостійно вирішувати нестандартні професійні задачі, застосовуючи альтернативне мислення, демонструвати постійне прагнення до удосконалення професійної діяльності. Тобто необхідно а) підготувати спеціаліста, здатного виконувати соціально-виробничі задачі та б) забезпечити його суб'єктно-особистісний розвиток. Отже, для успіху сучасній людині потрібно володіти мистецтвом комунікації, тобто мати відповідну комунікативну компетентність.

У подальших наших дослідженнях ми плануємо обґрунтувати методику формування мовної комунікативної компетентності студентів в рамках освоєння курсу “Українська мова за професійним спрямуванням” студентами ВНЗ.

Література

1. Адольф В.А. Профессиональная компетентность современного учителя: Монография. Красноярск: Изд-во КГУ. – 1998. – 310 с.
2. Антонович-Давиденко Б. Як ми говоримо. - К.: Либідь, 1991. – 188 с.
3. Борисов П.П. Компетентностно-деятельный подход и модернизация содержания общего образования / П. П. Борисов // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2003. – N 1. – С. 58-61.
4. Борисюк И.В. Просодическая интерференция // Украинско-русское двуязычие: Социологический аспект. – К.: Наукова думка, 1988. – 218 с.
5. Дорофеев А. Профессиональная компетентность как показатель качества образования // Высшее образование в России. – 2005. – № 4. – С. 30 – 33.
6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003 – С. 7-10.
7. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. Авторская версия. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов. – 2004. – 40 с.
8. Іванішин З., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. - Дрогобич: Відродження, 1994. – 116 с.
9. Компетентностный подход как способ достижения нового качества образования / Материалы для опытно-экспериментальной работы в рамках Концепции модернизации российского образования на период до 2010 года // Национальный фонд подготовки кадров, Институт новых технологий образования. – М., 2002. – С. 116 – 201.
10. Кузнецова Т.В. Двомовна сім'я як об'єкт соціолінгвістичного дослідження // Проблеми семантики слова, речення та тексту. – К.: КДЛУ, 1999. – С. 232 – 237.
11. Курило О. Уваги до сучасної української літературної мови. – Торонто: Нові дні, 1960. – 125 с.
12. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения. – М.: Педагогика, 1981. – 186 с.
13. Маркова А.К. Психология профессионализма. – М.: Теис, 1996. – 308 с.
14. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб.пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е.С. Полат, М.Ю.Бухаркина, М.В.Моисеева, А.Е.Петров; Под ред. Е.С.Полат. – М.: Издательский центр „ Академия”, 2003. – 272 с.
15. Одарченко П. Про культуру української мови. – К.: Смолоскип, 1997. – 312 с.
16. Пометун О.І. Компетентісний підхід до оцінювання рівнів досягнень учнів.-К.: Презентація на нараді Центру тестових технологій 19.10.2004 р. – 10 с.
17. Семчинський С.В. Семантична інтерференція мов. – К.: Вища школа, 1974. – 327 с .
18. Хміль Ф.І. Ділове спілкування: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: “Академвидав”, 2004 – 280 с.
19. Хуторской А. В. Ключевые компетенции. Технологии конструирования // Народное образование. – 2003. – № 5. – С. 55 – 61.
20. Шумарова Н.П. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму. – К.: КДЛУ, 2000. – 144 с.
21. http://bdpu.org/scientific_published/pedagogics
22. http://www.knukim.edu.ua/articles_gonchar.htm

23. <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=45&c=930>
24. <http://newacropolis.org.ua/ua/mif2003.htm/vlasenko31.htm>

Ротова Н.В.

Формування комунікативних компетентностей при вивченні курсу “Українська мова (за професійним спрямуванням)”

У статті розглядаються шляхи розв’язання актуальної проблеми утвердження української мови як державної, забезпечення використання її в усіх сферах громадського і державного життя. Це стане можливим за умови формування комунікативних компетентностей студентів, що дозволить випускникові ВНЗ виконувати соціально-виробничі задачі та забезпечить його суб’єктно-особистісний розвиток.

Ротова Н.В.

Формирование коммуникативных компетентностей при изучении курса «Украинский язык (профессионального направления)»

В статье рассматриваются пути решения актуальной проблемы утверждения украинского языка как государственного, обеспечение его использования во всех сферах общественной и государственной жизни. Это станет возможным лишь при условии формирования коммуникативной компетентности студентов, что позволит выпускнику ВУЗа решать социально-производственные и обеспечит его субъектно-личностное развитие.

Rotova N.

Communicative Competencies Formation by Studying the Course “Ukrainian Language (Professionally Oriented)”

The article deals with ways of solving the topical problem of consolidating the Ukrainian language as the state language and providing its use in all spheres of public and state life. It will be possible only with student's communication competence formation which allows higher educational establishment graduate to solve social and production problems and ensure his/her subject-personality development.

Стаття надійшла до редакції 24.03.2008р.